

Col € 2495
Jasje € 2.295
Broek € 895
Alles van Dunhill

Heisessie

Gouden Kalf- en Emmy-winnaar **MAARTEN HEIJMANS** is een acteur die vooral observeert. Ja, ook zichzelf.

fotografie Hans van Brakel

tekst Erik Kuipers

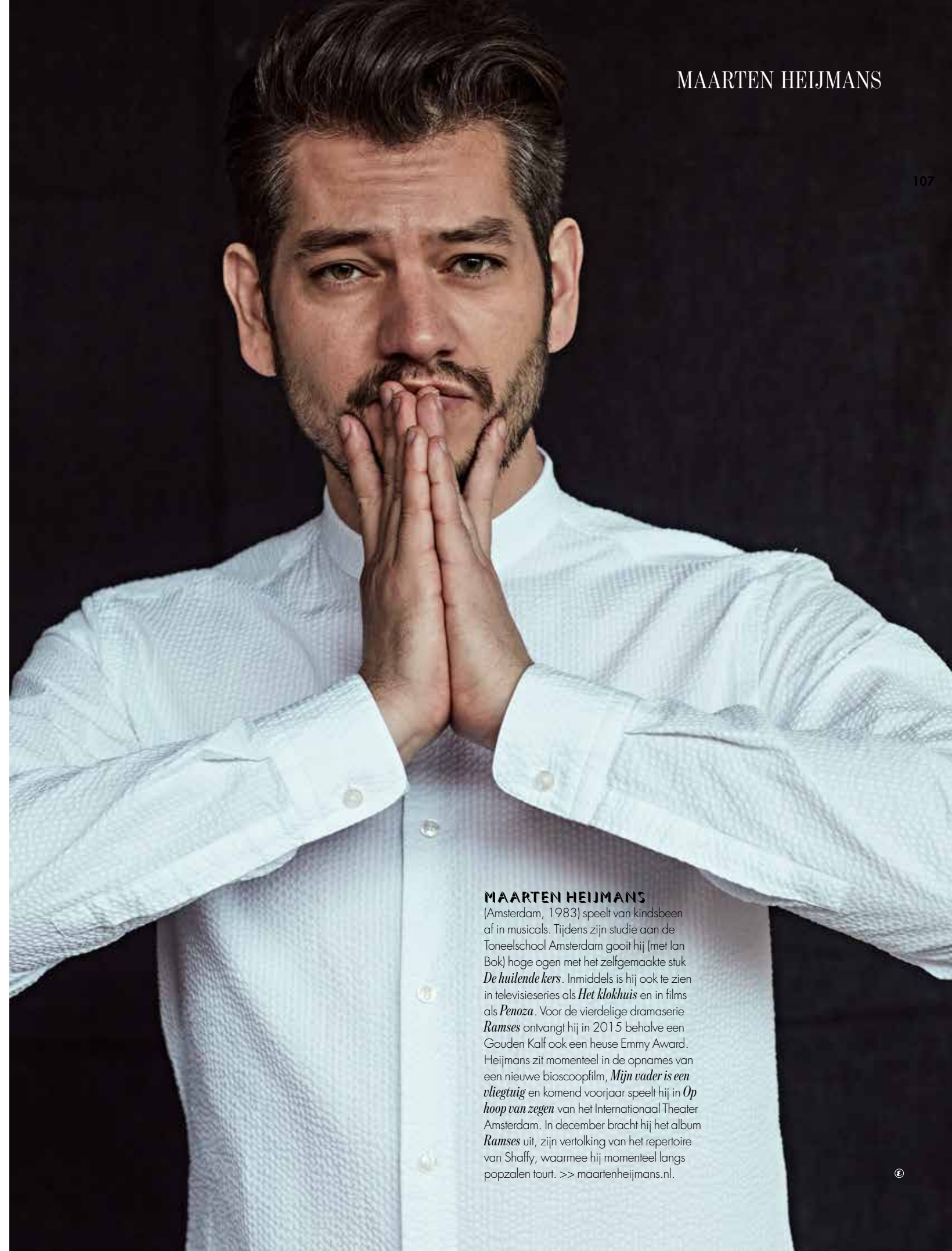
styling Pieter van Loon

visagie Clayton Leslie ©

Deze pagina:
 Col van **Hugo Boss** € 129,95
 Jas van **Arket** € 175
 Broek van **Hugo Boss** € 199,95
 Schoenen van **Filippa K** € 395

Rechterpagina:
 Overhemd van **Hugo Boss**
 € 129,95

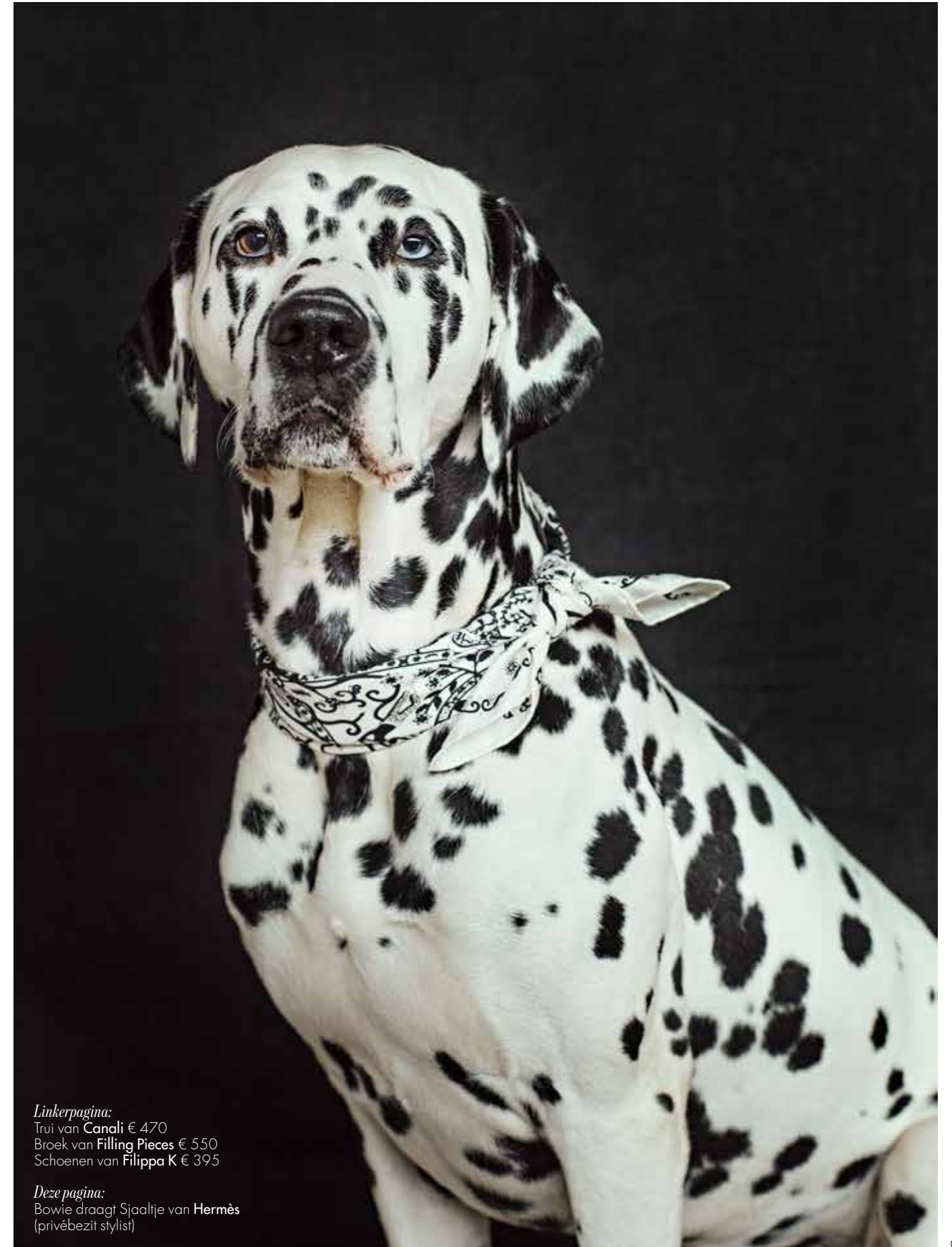
MAARTEN HEIJMANS

(Amsterdam, 1983) speelt van kindsbeen af in musicals. Tijdens zijn studie aan de Toneelschool Amsterdam gooit hij (met Ian Bok) hoge ogen met het zelfgemaakte stuk *De huilende kers*. Inmiddels is hij ook te zien in televisieseries als *Het klokhuis* en in films als *Penoza*. Voor de vierdelige dramaserie *Ramses* ontvangt hij in 2015 behalve een Gouden Kalf ook een heuse Emmy Award. Heijmans zit momenteel in de opnames van een nieuwe bioscoopfilm, *Mijn vader is een vliegtuig* en komend voorjaar speelt hij in *Op hoop van zegen* van het Internationaal Theater Amsterdam. In december bracht hij het album *Ramses* uit, zijn vertolking van het repertoire van Shaffy, waarmee hij momenteel langs popzalen toert. >> maartenheijmans.nl.

Linkerpagina:
Overhemd van **Hugo Boss** € 159,95
Jasje van **Hermès** € 2050

Deze pagina:
Shirt van **Canali** € 280
Jasje van **Canali** € 1060
Broek van **Canali** € 370
Slippers van **Dunhill** € 575

Linkerpagina:
Tui van **Canali** € 470
Broek van **Filling Pieces** € 550
Schoenen van **Filippa K** € 395

Deze pagina:
Bowie draagt Sjaalje van **Hermès**
(privébeziit stylist)

Het terras van het Amsterdamse Stanislavski, onder de statige luifel van de Stadsschouwburg, is volgepakt. Er is één stoel vrij, naast Maarten Heijmans. Dit grand café is in zekere zin de kantine van de acteur, die dagelijks binnen repeteert voor *De thuiskomst*, een theaterstuk van Harold Pinter. Niet dat daar buiten iemand van onder de indruk of ook maar op de hoogte lijkt. 'Wij zelf vinden het allemaal hartstikke belangrijk, maar zoiets geeft een mooi perspectief aan het artiestenbestaan. De meeste mensen interesseert het helemaal geen *fuck*.'

Heijmans (Amsterdam, 1983) maakt sinds 2018 deel uit van Toneelgroep Amsterdam. Al vanaf zijn twaalfde speelt hij in musicals en theaterstukken. Na een studie aan de Amsterdamse Toneelschool en Kleinkunstacademie 'is dit een soort van' zijn werk geworden. Maar als acteurs zichzelf te serieus nemen, haakt Heijmans af. 'Een keer per jaar hebben we hier het theatergala, zeg maar de Oscars van de Nederlandse theaterwereld. Prijs voor beste acteur, beste actrice, beste bijrol... De enige mensen die dat iets kan schelen, die zitten in die zaal. Overigens gaan er stemmen op die zeggen dat het onderscheid tussen acteur en actrice verdwijnen moet.'

HOE BEDOEL JE?

— 'Nou, dat er één prijs komt voor een acteerprestatie. Er zit wel wat in. Bij de Nobelprijs heb je dat ook niet, hè?'

JA, MAAR DIE WORDEN VERVOLGENS ALLEMAAL DOOR MANNEN GEWONNEN.

— 'Dat zou ook het gevaar kunnen zijn bij deze toneelprijzen. Niet omdat mannen betere acteurs zijn, maar omdat er traditioneel veel meer karaktervolle, interessante mannenrollen worden geschreven dan vrouwenrollen.'

BEN JE NIET BANG DAT ALS JE DE PRIJS GENDERNEUTRAAL MAAKT MANNEN OOK ALLE ACTEERPRIJZEN PAKKEN?

— 'Je hebt natuurlijk ook prachtige vrouwenrollen. Ik vind het een lastige kwestie. Voor beide standpunten is wel wat te zeggen. Het is ook gek dat je van sommige beroepen geen vrouwelijke vorm hebt - chirurg, chirurgie? Die hebben wij wel: acteur, actrice. Kijk, dat er veel dingen moeten veranderen, spreekt voor zich. En het is fijn dat ons land rijk en welvarend genoeg is dat we ons met dit soort dingen bezig kunnen houden. Maar als er een soort morele gedachtepolitie optreedt, dan helpt dat de zaak ook niet echt. Niet overal zitten namelijk mannelijke onderdrukkers achter!'

➤ Overhemd van Canali € 180
Pak van Hugo Boss € 649
Schoenen van Filippa K € 395

'KINDEREN REAGEREN HEEL PUUR, ZE HOEVEN OOK NOOIT EEN HANDTEKENING'

ZIJN HET NIET JUIST DE FATSOENLIJKE JONGENS DIE HUN EIGEN GEDRAG IN TWIJFEL TREKKEN? VERSTOKTE SEKSISTEN ZAL HET VERDER EEN WORST WEZEN.

— 'Over het algemeen is het goed om een beetje te reflecteren.'

WAAR REFLECTEER JIJ ZOAL OP?

— 'Nou, het hele #metoo-gebeuren is iets wat nogal speelt in de theaterwereld en de filmindustrie. Werken in het theater en op de filmset is fysieker dan op kantoor. Het moeilijke is dat seksualiteit vaak over macht gaat, een speelse macht - dat is spannend en leuk. Verovering en dierlijke lusten, dat zijn basale dingen die ver afstaan van zoiets als fatsoen en een weloverwogen keuze. Juist waar het verstandelijke en het dierlijke in elkaar overgaan, is het menselijk. Daarom doen we weleens dingen waarvan we later denken: oh, Jezus. Maar het maakt ons bestaan ook gelaagd. En dat willen we weerspiegeld zien in film en theater - op het toneel en op het scherm dan, niet achter de schermen of, erger nog, tijdens castings. Het stuk waar ik nu mee bezig ben, *De thuiskomst*, roept veel van dat soort vragen op. Over macht, de relatie tussen mannen en vrouwen. Best spannend, om je daaraan te wagen.'

DE SPANNING GEEFT JEU AAN HET BESTAAN.

— 'Absoluut. Maar iets is niet altijd wat het lijkt. Als er een onevenwichtige verhouding is, waarbij de vrouw uiteindelijk hogerop komt, wie wint er dan? Je kunt ook heel machtig zijn door seks aan te bieden. Macht kan zich op heel veel verschillende vlakken bevinden.'

'Op de middelbare school vond ik theater stom omdat de hele klas theater stom vond. Maar stiekem vond ik het wel interessant. Als kind ging ik vaak met mijn ouders en mijn zus mee naar het amateurjeugdtheater. Mijn zus speelde in de voorstelling, mijn moeder deed de grime en mijn vader bouwde aan het decor. Ik was vijf of zo, en wist niet beter dan dat we op zondag naar het theater gingen. Je bent backstage, je kent de mensen, je ziet dus heel erg wat dat is, het theaterleven. Al jong was ik compleet gewend om in het theater te zijn.'

WAS HET ONVERMIJDELIJK DAT JE ACTEUR ZOU WORDEN?

— 'Het leven hangt van toevalligheden aan elkaar. Op mijn zeventiende had ik al twee musicals gedaan.'

Daarom deed ik in mijn eindexamenjaar auditie voor een Londense musicalschool. Ik kwam best ver, maar werd in de laatste ronde afgewezen. Als ik daar was aangenomen, was ik nu zo'n musicalgast geweest. Ik ben toch wel blij dat ik dat niet ben geworden. In plaats daarvan ben ik lekker naar de Toneelschool gedaan.'

In 2013 speelde Heijmans in *Soldaat van Oranje* en in *De gelaarsde kat*, zijn laatste musicalrol. Daarna zagen we hem in televisieseries als *Ramses* en *Het Klokhuis*, en in films als *Wat is liefde* en *Penoza*. En hij speelde vooral heel veel theaterrollen. 'Ik denk dat ieder mens in de basis veel artistieker is dan wij denken. Dat vind ik ook zo kwalijk aan de term "linkse hobby", alsof je een blokfluit erbij pakt. Kunst is zo'n wezenlijk onderdeel van wat mensen doen. Toen we nog in kleine groepen als jagers-verzamelaars leefden, waren er een paar oerberoepen, zoals de sjamaan, die er was voor de zingeving. Als verhalenverteller was hij ook een soort acteur. Er werd gezamenlijk gedanst. Zo werd er uiting gegeven aan gevoel, bijvoorbeeld met klaag- en jammerlieden als een geliefde doodging. Dat is essentieel voor wie we zijn. Dat is zo kwalijk aan programma's als *X-Factor* en *Idols*. Die zeggen in essentie: je mag het alleen doen als je er *fucking* goed in bent, als je een idool bent of op z'n minst de beste van Nederland. Dán pas mag jij je bek opentrekken.'

DE AUDITIES DIE WE ZIEN, ZIJN VAN MENSEN DIE HEEL GOED ZIJN OF MENSEN DIE NIET WETEN HOE SLECHT ZE ZIJN.

— 'De middenmoot filteren ze eruit. Alsof iets artistieks doen bestaat uit supergoed zijn of een lachertje. Daarmee geef je ook de boodschap af: doe het niet, want anders zet je jezelf voor gek. Dat is heel erg. Mensen vertrouwen elkaar. En dat vertrouwen wordt geschonden als jij denk: leuk, laat ik meedoen aan een talentenjacht, dat heb ik vroeger in mijn dorp ook gedaan. En je gaat daarheen en wordt helemaal kapotgemaakt. Veel van die mensen die meedoen, durven nog geen slaapliedje meer te zingen voor hun kind. Mensen hebben cultuur nodig. Linkse hobby, *my ass*.'

NATIONALISME, EEN RECHTSE HOBBY, HANGT TOCH OOK SAMEN MET CULTUUR EN DE MANIFESTATIE DAARVAN?

— 'Absoluut. Het is typisch dat partijen die zogenaamd het meeste ophebben met de Nederlandse cultuur, het hardst zouden willen korten op diezelfde cultuur. Voor hen is alles wat er nu aan cultuur wordt gedaan onzin, maar Rembrandt is een genie. Waar we over twee eeuwen trots op zijn, dat gebeurt nu. Als er iemand op zijn subsidie zou zijn gekort, dan was het Vincent van Gogh wel. Dat vond iedereen destijds *bullshit*.'

Er banjert een Britse *stag party* voorbij. Heijmans staart ernaar – een van de kerels heeft een kanariepak aan

'RAMSES SHAFFY WAS ERGENS EEN LAPZWANS DIE OVERAL EEN BEETJE OP DE POF LEEFDE'

– en zegt: 'Zonder cultuur zijn we mensen die werken, winkelen en slapen. Er zijn allerlei partijen die daar baat bij hebben: doe maar niks, scroll maar op je scherm, koop maar van alles, misschien dat het de leegte vult.' De kanarie valt om. Zijn vrienden klappen en lachen. 'Tegelijkertijd maakt kunst het vaak veel te moeilijk, doet het veel te elitair en creëert het te veel afstand met de belevingswereld van mensen. Neem de Nationale Opera en Ballet, daar gaat zoveel subsidie naartoe. Ze zijn heel goed, daar gaat het niet om, maar als een kaartje dan alsnog 250 euro kost, dan vind ik dat een totale misvatting. Hoe kan een kind uit Deventer dat zien? Zijn ouders nemen hem daar heus niet mee naartoe. Daarom vind ik het leuk om in een tv-serie als *Klem* te spelen, die echt een miljoenenpubliek aantrekt. Dan sta ik bij de Chinees en word ik herkend, ver buiten mijn theaterwereld. Dat vind ik dan heel fijn.'

Zijn geluk, zegt hij, is dat mensen hem niet herkennen als Maarten Heijmans, maar van een rol. 'Vaak is het: "Hé, jij bent ehh..." Als je vaak op tv komt als jezelf, bij spelletjesprogramma's, dan word je herkend om wie je bent. Daarom word ik graag herkend door kinderen. Ze kennen me van *Het klokhuis*. Dus zien ze ineens die cowboy lopen, een beetje alsof ze Sinterklaas op straat tegenkomen. Kinderen reageren heel puur, ze hoeven ook nooit een handtekening.'

VROEGER VEEL KLOKHUIS GEKEKEN?

— '*Het klokhuis* is mijn bakermat. Daar ben ik ook het meest trots op, dat ik dat mag doen. Ik deed auditie en had me goed voorbereid, maar kreeg de rol niet omdat ik te zenuwachtig was - ik wilde té graag. Later kreeg ik toch een eigen sketchserie, die van de cowboy.'

Heijmans speelt piano, maar niet heel goed. 'Een beetje pingelen' noemt hij het. Toch wilde hij in de serie *Ramses*, waarin hij Ramses Shaffy speelt, per se alles zelf spelen, wat hem ook lukte, op twee klassieke stukken na. 'Meestal is in films het liedje van tevoren opgenomen in een studio en playback je feitelijk jezelf. Maar als je optredens van Shaffy ziet, dan zie je wat er toch zo goed was aan hem. Hij is zo in het moment, dat

'MAAR ALLES WERD HEM GEGUND, OMDAT HIJ VOOR VEEL MENSEN ZOVEEL HEEFT BETEKEND'

het altijd weer anders is, de timing, alles. Ik dacht: als ik hem goed wil neerzetten, dan moet ik alle liedjes op z'n minst live spelen en zingen.'

HEB JE RAMSES SHAFFY OOI ZIEN OPTREDEN?

— 'Ik heb hem een keer zien optreden en ik ben hem een keer 's nachts tegen gekomen in de snackbar. Als je zo'n uniek iemand tegenkomt, hoef je geen persoonlijk contact te hebben, maar is er wel meteen van alles aan de hand. Hij stond daar, het was twee uur 's nachts en hij vroeg om een Snickers. Die kreeg hij en hij waggelde de snackbar weer uit, met z'n Snickers, die hij vervolgens als een keizer opat, buiten zittend op een tuinstoel. Wij stonden daar – ik met mijn toenmalige vriendin - en zeiden tegen elkaar: "Jezus, dat is Ramses Shaffy." De snackbar werd gerund door een man en een vrouw. De man had dus de Snickers gegeven en de vrouw beet hem een beetje toe: "Je kunt niet aan de gang blijven en hem al die dingen blijven geven." De man incasseerde dat en vertrouwde ons toe: "Ach, die man *heb* zoveel voor Amsterdam betekend." Het duurde één minuut, maar het zei alles over Shaffy; dat het aan de ene kant een lapzwans was die overal een beetje op de pof leefde, maar dat hem alles werd gegund, omdat hij voor veel mensen zoveel heeft betekend, zelfs tientallen jaren na zijn glorietijd.'

HOE BELANGRIJK ZIJN DE PARADIJSVOGELS IN ONZE VOLIÈRE?

— 'De samenleving behoeft een balans; als het allemaal te frivol wordt, loopt het uit de klauwen. En als het te conservatief wordt, betekent dat stilstand. Er moet reuring zijn, mensen moeten worden uitgedaagd. Eén keer in de zoveel tijd komt er iemand boven die heel charmant en inspirerend is, die het allemaal niet zo serieus neemt en voor wie het niet uitmaakt dat hij er een puinhoop van maakt; tegenover de puinhopen staan bergen goud. Diegene heeft eigenlijk een beetje de functie van de nar, die vroeger aan het hof een vrijbrief had om alles te doen en zeggen. Wat eigenlijk ook een beetje de functie van kunst is.'

HOE IS EEN SAMENLEVING WAARIN DE NAR IS KALTGESTELLT?

— 'Dat is een heel enge plek, waar de afstand tussen machthebbers en machtelozen steeds groter wordt. De

massa wordt gehersenspoeld, want er is geen tegenluid. Totale stilstand. Dat zeg ik nu wel, maar misschien is de gemiddelde persoon in China wel veel gelukkiger dan wij. En hiermee insinueer ik ook dat wij zo vrij zijn, maar dat is natuurlijk helemaal niet zo. Gebonden aan hypotheek, maar ook aan ons democratisch systeem. En hoe democratisch is dat nou? We zijn volledig in de greep van de markt. We hebben een telefoon waar we verslaafd aan zijn. Dit weten we omdat de nar je buiten de gewoontes en conventies laat kijken. Buiten je groep. Acteren gaat trouwens erg over empathie en je verplaatsen in een ander, wist je dat?'

HEB JIJ EEN GROTE VERKLEEDKIST EIGENLIJK?

— 'Nee, niet echt. Ik heb wel een fascinatie voor maskers. Daarvan heb ik er een aantal liggen, thuis.'

WAT ZEGT DAT OVER JOU?

— 'Dat ik me bewust ben van het feit dat mensen maskers dragen. Dat ik maskers draag in het werk dat ik doe – wat ook weer paradoxaal is, want mensen kijken het liefst naar acteurs die zichzelf helemaal blootgeven, als ware het nep en echt tegelijkertijd. De acteurs die ik het beste vind, Philip Seymour Hoffman en Jack Black, dat zijn mensen die totaal een act opvoeren en tegelijkertijd is wat ze doen heel persoonlijk.'

ZITTEN ACTEURS OVER HET ALGEMEEN MEER MET ZICHZELF IN DE KNOOP?

— 'Ze zijn vooral zichtbaarder. Ergens denk ik wel dat ze meer aandacht nodig hebben. Een collectief verlangen naar bevestiging. Misschien dat ze iets in hun jeugd tekort zijn gekomen.'

ZE HEBBEN WEL DE SCHIJN TEGEN: ZE GAAN IN HET ZOEKLICHT STAAN, TERWIJL DE REST IN HET DONKER IN DE ZAAI ZIT.

— 'In het dagelijks leven zijn acteurs vaak vrij gereserveerd. Niet altijd, maar vaak zijn het ingetogen, verlegen mensen. Vaak kijken ze veel en observeren ze goed. Verder heeft een acteur vaak wel het idee dat hij iets te vertellen heeft – of dat waar is, is een tweede – maar lukt het niet om dat te uiten in het dagelijks leven. Dus zoekt-ie een podium op.'

OBSERVEREN OM TE KUNNEN IMITEREN?

— 'Ja, om jezelf een beetje buiten de situatie plaatsen. Bij sociale gelegenheden heb ik er ook een handje van om me een beetje terug te trekken en het allemaal aan te zien alsof ik naar een documentaire kijk. Dat is het jammere van onze collectieve telefoonverslaving, dat het je de kans ontnemt om je te vervelen. Iets ontstaat uit niets. Pas als er niks is... Kijk, een kind gaat pas huten bouwen als hij zich verveelt.'

JE ZAT HIER OP HET TERRAS VOORDAT IK ER WAS. WAT HEB JE GEZIEN?

— 'Sorry, ik zat een beetje met mijn telefoon te spelen.'